

העירייה כטרה את החברה

מאסיים ואישרה לה

שינוי של ייעוד הקרקע

למען חברי ההגנה -

וחברי ההגנה נעלמו

בתחילת 1971 אישרה עיריית רחובות, בראשותו של שמואל רכטמן, תוכנית בנייה לשטח בן 82 דונם. לפי התוכנית היה מותר לבנות במקום 61 מיבנים חד-מישפחתיים, ו-25 מיבנים דו-מישפחתיים. הקרקע היתה בבעלות פרטית וייעודה היה חקלאי. את שינוי ייעוד הקרקע יזמו יחד עיריית רחובות ואירגון חברי ההגנה, במטרה לאפשר לחברי האירגון השגת דירור בשכונה שתישא את שם האירגון. העירייה המליצה על שינוי ייעוד הקרקע מחקלאי לציבורי בנימוק שיש להתחשב בזכויות הרבות של האירגון בתגנת הארץ ובכיבושה, וכן הודיעה העירייה כי "עלימנת לשמור על האופי הציבורי של השיכון, תוקם חברה של עירייה תהיה בה דעה מברעת".

למען הדיוק יש לציין כי האישורים הללו הוצאו בחלקם לפני כניסתו של רכטמן לתפקיד. רכטמן נבחר בשנת 1970, ומצא כי העירייה אישרה בשלב ראשון את הקמת השכונה וקבעה כי יוכלו לקנות דירות גם מישפחות שכולות, אנשי צבא ומדענים. אולם העירייה התנתה את הבנייה בכך שתוגש לה רשימה שמית של הקונים, ואישור בעלות של חברי אירגון ההגנה על 75 אחוזים מהשטח. העירייה המציאה לוועדת-בניין-ערים רשימה של 84 חברי האירגון שנרשמו לרכישת דירות, והתוכנית אושרה לראשונה בפברואר 1970, וסופית בתחילת 1971. הקבלן העיקרי היה מרדכי גרוסמן מרחובות, ושותפו

ראשי העיר שמואל רכטמן - המועמד מס' 2 ברשימת הליכוד בהסתדרות

חברי הנהלת העירייה מספרים כי לקבלנים היה כראי מאד להתפשר עם רכטמן. פרט לעובדה כי לא עשה כלום נוכח הפרת ההתחייבות שרק חברי ההגנה יגורו במקום, הרי הירבה להשקיע מכספי העירייה בגיוון השכונה ופיתוחה הציבורי. אחרי הכל, לדאוג לשכונה כמוהו כדאגה לבני-מישפחתו. לא לחינם הוא אומר כי הוא מתייחס לעיר כמו לביתו שלו. רכטמן עצמו מאשר כי בתו קנתה את הקוטג' בשנת 1974, ועימה קנו עוד כמה דיירים, שניצלו קשוי מכירה של החברה. הוא אומר כי כל התוכניות אושרו על-ידי קודמיו, ולא על-ידו. אולם נכון כי הבנייה היתה בזמנו שלו. דברים אלה מופרכים על-ידי מבקרי-המדינה, שקבע

זאב גולדשטרומ. רכטמן וגולדשטרומ מרבים בנסיעות לחו"ל מסיבות שונות, החל מוועידות של מכבי-אש בטוקיו ועד לכנס של מוסד קרן-תקוותו בשכונת שער-ים, שהתקיים דווקא בניו-יורק. הגיבור מאשר תמיד את ההוצאות שמגיש ראש-העירייה על נסיעותיו בחו"ל, וזוכה לתמורה מתאימה מרכטמן. הגיבור הוא האיש שהיה עליו לפקח כי ייחתם חוזה בין חברי ההגנה לקבלנים, וכי יקנו את הדירות חברי ההגנה. הוא היה בתמונה, שכן הקבלנים בערי-השטח מכרו לו מיגרש דוידה בתוך השכונה. הוא לא קנה אותו דבניית-בית, שכן היה לו

תיקו רכטמן קוטג' לבתו של ראש-העיר

(כתבה שניה)

כי התכנית אישרה בעירייה ב-1971. בעייה נפרדת היא דרך טיפול המיטרה בנושא רכטמן. לפני המיטרה הונחו מיספר תיקים, שהועברו על-ידי מבקרי-המדינה, וכן כמה מיכתב-תלונות של אזרחים, כמו התלונה של פתחי.

התיקים הועברו לחקירת מחלקת החקירות בסיקודו של ניצב-מישנה בנימין זיגל. הוא הטיל את הטיפול על החוקר רמי זוטלר. זוטלר נזרק לבדו לשטח, כאשר כל בקשות המחלקה לתקציב מינימלי לחקירה לא אושרו על-ידי הפיקוד הגבוה במיטרה.

זוטלר חקר ללא רכב, והיה עליו להיטלטל באוטובוסים. כאשר רצה לקיים מעקב, לא היה לו תקציב לכך. כאשר רצה ליום אמצעים מתוחכמים, לא היה לו תקציב. מולו ניצב ראש-העירייה, שהיה מקבל דיווח על כל שלב בחקירה של זוטלר, ממחר לשוחח עם הנחקרים. בידי המיטרה עדויות ראש-העירייה ניסה, בשיחות עם הנחקרים, להשפיע עליהם בעניין העדות.

ביגלל חוסר האמצעים שבידי החוקרים נמצאת עתה החקירה בשלב שבו היא נמצאת. אולם על המיטרה מכבידה עוד בעייה. לפי הוראה מגבוה עליה לחקור רק מה שמוגש לה בתלונה. זוטלר יודע, למשל, את הדברים המתפרסמים ברשימה זו. לפי דברי המעורבים בפרשה, ששוחחו עימי, אולם הוא לא יכול לחקור את פרשת שיכון חברי ההגנה, כי איש לא התלונן על כך שבתו של ראש-העירייה קנתה דירה במקום.

כך נוצר מצב שבו אין המיטרה יכולה ומסוגלת, גם כשהיא רוצה, לחקור חשדות על אישים בעירייה-השפעה. האם זהו דבר מיקרי, או בגדר מדיניות מכוונת? על כך תענה סידרה אחרת על המיטרה המתחילה להתפרסם כי גדלון זה.

השבוע הגיע חומר חדש, השופך אור על הקשרים בין רכטמן לקבלנים שקיבלו תוספות של אחוזי-בנייה בלתי-הגיוניים ברחובות. חומר זה עדיין אינו ידוע גם למיטרה, ופירסומו בשבוע הבא יהיה ראשוני.

יגאל לכיב

בית. הוא קנה בזוג את המיגרש ומכר אותו לאחר מכן, תוך גריפת רווחים, לחברה, "הראל" השייכת לאנצ' לזר. כך התהדרו הקשרים בין הגיבור, הצריך לשמור על החוק, לבין הקבלנים.

שמה העלים הגיבור את הפרות-החוק מראש-העירייה? אולי לא ידע רכטמן דבר, כשם שלדבריו אין הוא יודע כלל כי פתחי בנה את המסגריה שלו על מיגרש של העירייה ושילם לאמו של רכטמן דמי-שכירות על שימוש ברכוש העירייה (העולם הזה 2075)? אולם לרכטמן יש סיבה טובה לדעת שהקבלנים מרמים את העירייה, היינו את אורחי רחובות, שהוא מופקד על הגנתם.

בתו הנשואה, דפנה שוורץ, גרה בקוטג' בי שיכון שהיה צריך להיות שייך לחבריה-ההגנה. ובתו אז בעלה לא היו אפילו כספיכת ההגנה.

בקשה מוזרה

כמה מחברי הנהלת העירייה מסיעתו של רכטמן סיפרו לי כי הוא בא לשיבת העירייה לפני שנתיים, וביקש כי חברי הנהלת העירייה יהיו בוררים בסיכסוך בינו לבין חברת קריית-ההגנה. הוא סיפר לנבחרי-הציבור כי בזמנו סיכם עם הקבלנים שימכרו לבתו קוטג' במחיר של 180 אלף לירות. עתה בא לממש את ההסכם, והם תובעים מחיר של 350 אלף לירות, ורמזו כי יורידו ל-300 אלף לירות.

חברי הנהלת העירייה תהו תחילה מה פיתאום בא אליהם ראש-העירייה עם בקשה כזאת, עד שמצאו כי מחירי קוטג' באותה עת בשכונת ההגנה היו בסביבות 300 אלף לירות, וכי רכטמן חשב שאם הם יהיו הבוררים, יוריד הדבר את המחירים. כמה חברי-הנהלת התנגדו בתוקף להצעתו והתוכנית ירדה.

מרדכי גרוסמן, אחד מבעלי החברה מאשר כי היו ויכוחים עם רכטמן על מחיר הקוטג' לבתו, ובסוף מכרו לה במחיר של 240 או 245 אלף לירות.

משה קליש מפתח-תיקוה, נראה כי עם הבנייה לא הצליחו הקבלנים לממן את כל הפרויקט, והם הכניסו כשותף חברה הידועה היטב לקורא הסידרה על פרשת ייגאל ידן: בברלי היל בנק מקליפורניה, הלא הוא בנקורס הנודע, שקנה מדין את העתירות בצ'ק המפורסם על סך 6000 דולר.

בהסכם נקבע כי הקבלנים המקומיים יבנו את הווילות החד-מישפחתיות, ואילו הבנק האמריקאי יבנה את הקורטגים הדו-מישפחתיים. הבנק האמריקאי היה מייצג בישראל באמצעות חברת יזמה, ונראה כי השקעה זו תרמה חלק נכבד להפסד של מיליון דולר שיש לבנק מעסקיו בישראל.

היכן חברי ההגנה?

עד שנת 1974-1975 נבנו כל הדירות במקום, ונמכרו. בינואר 1977 פירסם מבקרי-המדינה דיווח-שבון על עיריית רחובות, ובדק גם את עיסקת אירגון חברי-ההגנה. כתב המבקר:

"בדיקת תיעוד העירייה על איכוסם הדירות שניבנו בשכונה העלתה כי השתכנו בה רק מעטים מבין 84 חברי האירגון, שנכללו ברשימה שהעירייה הגישה לוועדה, ולא נמצא כי עירייה תיעוד דבר החוזה שבין האירגון ובין בעלי השטח. יוצא, איפוא, שההמרצות וההבטחות שהעירייה נתנה לוועדה לשמירה על קרקע חקלאי, שהיוו גורם לשגת הסכמתה של הוועדה לשינוי ייעוד השטח, לא מומשו הדבר למעשה."

מה שאמר המבקר הוא כי רימו את הוועדה לשמירה על קרקע חקלאי, השיגו במיממה שינוי ייעוד-הקרקע שגרם להעלאת ערך הקרקע פי שלושה וארבעה. ואחר כך מכרו את הדירות לא רק לחברי ההגנה אלא לכל דיכפני. ידימינו של רכטמן בעירייה הוא גיבורה, איש-המערך